

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Strategické usmernenia pre udržateľný rozvoj odvetvia akvakultúry EÚ“

COM(2013) 229 final

(2014/C 67/30)

Spravodajca: **José María ESPUNY MOYANO**

Európska komisia sa 29. apríla 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Strategické usmernenia pre udržateľný rozvoj odvetvia akvakultúry EÚ“

COM(2013) 229 final.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 1. októbra 2013.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 493. plenárnom zasadnutí 16. a 17. októbra 2013 (schôdza zo 16. októbra) prijal 122 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 6 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery

1.1 EHSV sa domnieva, že akvakultúra EÚ môže a musí prispieť účinným spôsobom k zníženiu čoraz väčšej európskej závislosti od dovozu produktov vodného prostredia.

1.2 EHSV odporúča Európskej komisii a členským štátom, aby podporovali ďalekosiahle opatrenia s cieľom obnoviť konkurencieschopnosť európskych firiem v odvetví akvakultúry.

1.3 EHSV považuje aktuálne lehoty na udelenie administratívnych licencií pre akvakultúrne farmy za neprijateľné. V mnohých členských štátoch sú dlhšie než dva či tri roky. EHSV sa nazdáva, že na dosiahnutie udržateľnej európskej akvakultúry je nevyhnutné urýchliť administratívne postupy a znížiť ich náklady.

1.4 Odhaduje sa, že každý percentuálny bod nárastu spotreby produktov vodného prostredia vyrobených interne v rámci akvakultúry EÚ by znamenal vytvorenie 3000 až 4000 pracovných miest na plný úväzok. Výbor to považuje za obzvlášť dôležité, pretože by na jednej strane išlo o kvalifikované pracovné miesta a na druhej strane by tieto miesta vznikli v oblastiach s veľmi obmedzenými pracovnými možnosťami.

1.5 Nedostatočné uplatňovanie pravidiel o označovaní produktov vodného prostredia, predovšetkým nebalených, pričom informácie sa spotrebiteľom poskytujú na miestach predaja, vyvoláva u EHSV znepokojenie, a to nielen vzhľadom na podvody, ale tiež z dôvodu nespravodlivej hospodárskej

súťaže voči európskym výrobcom. Vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby do svojich strategických plánov začlenili účinné opatrenia na odstránenie tohto pretrvávajúceho nedostatku.

1.6 EHSV sa domnieva, že je vhodné organizovať komunikačné kampane, aby sa tak európski spotrebiteľia mohli oboznámiť s prísnyimi normami výroby a kvality produktov akvakultúry uplatňovanými v Únii. Malo by sa umožniť financovanie týchto kampaní z budúceho Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo.

1.7 EHSV opakovane dôrazne požaduje posilnenie kontrol produktov akvakultúry dovážaných do Európskej únie, aby sa tak zaistila ich úplná výsledovateľnosť a dodržiavanie noriem/štandardov.

1.8 Prioritou je podľa EHSV posilnenie financovania projektov vedy, výskumu a inovácií v odvetví akvakultúry, ako aj orientovanie investičných programov a plánov členských štátov a Komisie na výskum a inovácie v akvakultúre smerom k dosiahnutiu cieľov stanovených v dokumente Európskej platformy pre technológie a inovácie v oblasti akvakultúry (EATIP), ktorý bol zverejnený v roku 2012.

1.9 Je potrebné podporovať a uľahčovať hospodársku diverzifikáciu akvakultúry (napríklad ponúkaním služieb pre sektor cestovného ruchu) ako príležitosť pre výrobcov v odvetví akvakultúry na pevnine i na mori, a predovšetkým pre malé a stredné podniky.

1.10 EHSV zdôrazňuje, že je dôležité uznať európsky charakter Poradnej rady pre akvakultúru v porovnaní s regionálnym rozsahom pôsobnosti ostatných poradných rád. V tejto súvislosti sa domnieva, že orgány, ktoré v nej majú zastúpenie (a ktorých vzťah k akvakultúre musí byť priamy), musia mať európsku alebo aspoň cezhraničnú pôsobnosť. To sa musí odrážať v jej štruktúre a financovaní.

1.11 Výbor pripomína, že vzhľadom na multidisciplinárny charakter akvakultúry musí Európska komisia zaručiť, že Poradná rada pre akvakultúru bude udržiavať priamy a prioritný vzťah s rozličnými generálnymi riaditeľstvami Komisie.

1.12 Zohľadňujúc skutočnosť, že prvé úlohy odporúčané v strategických usmerneniach Európskej komisie pre poradnú radu by sa mali zrealizovať počas prvých mesiacov roka 2014, EHSV apeluje na Komisiu a členské štáty, aby nedochádzalo k meškaniu pri jej zriaďovaní a začatí jej činnosti.

2. Súvislosti

2.1 Prebiehajúca reforma spoločnej rybárskej politiky priraduje akvakultúre osobitné postavenie a stanovuje podporu tejto činnosti za jednu zo svojich priorit.

2.2 Európska komisia vo svojom návrhu spoločnej rybárskej politiky navrhuje zaviesť v odvetví akvakultúry otvorenú metódu koordinácie s členskými štátmi. Tento systém bude spočívať v dobrovoľnom procese spolupráce, ktorý bude vychádzať zo strategických usmernení a viacročných národných strategických plánov rešpektujúcich zásadu subsidiarity.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Európska komisia zverejnila 29. apríla 2013 strategické usmernenia pre udržateľný rozvoj odvetvia akvakultúry EÚ (COM(2013) 229 final). Nie sú záväzné, predstavujú však základ pre viacročné národné strategické plány. Ich cieľom je pomôcť členským štátom definovať ich vlastné národné ciele pri zohľadnení východiskovej situácie každého z nich, prevládajúcich podmienok na národnej úrovni a inštitucionálnych ustanovení.

3.2 Tieto usmernenia zahŕňajú štyri prioritné oblasti:

- dodržiavanie administratívnych postupov,
- koordinované priestorové plánovanie,
- konkurencieschopnosť a
- rovnaké konkurenčné podmienky.

3.3 Viacročné národné strategické plány, ktoré musí vypracovať každý členský štát so záujmami v odvetví akvakultúry,

musia stanoviť spoločné ciele a ukazovatele na hodnotenie dosiahnutého pokroku. Členské štáty ich musia predložiť Komisii do konca roka 2013.

3.4 Tieto viacročné národné strategické plány by mali slúžiť na podporu konkurencieschopnosti odvetvia akvakultúry, jej rozvoja a inovácií, stimulovanie hospodárskej činnosti, podporu diverzifikácie, zlepšenie životnej úrovne v pobrežných a vidieckych regiónoch, ako aj na zaručenie rovnakých podmienok prevádzkovateľov akvakultúry, pokiaľ ide o prístup k vodám a pevnine.

3.5 Návrh reformy spoločnej rybárskej politiky zahŕňa zriadenie Poradnej rady pre akvakultúru, ktorej úlohou bude predkladať európskym inštitúciám odporúčania a návrhy pre otázky týkajúce sa riadenia akvakultúry a tiež informovať o problémoch v tomto odvetví.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Na trhu EÚ sa každoročne skonzumuje asi 13,2 milióna ton produktov vodného prostredia, z čoho 65 % je dovážaných, 25 % pochádza z rybolovu EÚ a len 10 % z európskej akvakultúry. Výbor súhlasí s názorom, že táto nerovnováha nie je udržateľná z hospodárskeho hľadiska z dôvodu obchodného deficitu, ktorý vytvára, ani zo sociálneho hľadiska, pretože dochádza k plytvaniu pracovnými príležitosťami.

4.2 EHSV kladne hodnotí tvrdenie Komisie, že každý percentuálny bod nárastu spotreby produktov vodného prostredia vyrobených interne v rámci akvakultúry EÚ by znamenal vytvorenie 3000 až 4000 pracovných miest na plný úväzok.

4.3 EHSV sa preto zhoduje s Radou, Európskym parlamentom a Európskou komisiou v tom, že akvakultúra musí byť jedným z pilierov stratégie EÚ pre modrý rast a že jej rozvoj môže prispieť k napĺňaniu stratégie Európa 2020. Akvakultúra ponúka možnosti rozvoja a tvorby pracovných miest v pobrežných a riečnych oblastiach Európskej únie, v ktorých existuje len málo hospodárskych alternatív.

4.4 Európsky spotrebiteľ si žiada čoraz viac produktov vodného prostredia. Európska akvakultúra ponúka dobrú kvalitu a okrem toho dodržiava najprísnejšie normy v oblasti environmentálnej udržateľnosti, zdravia zvierat a ochrany zdravia spotrebiteľa. EHSV sa domnieva, že zaistenie bezpečných, zdravých a udržateľných potravín v Európskej únii sa musí považovať za jednu z hlavných výziev počas nadchádzajúcich desaťročí.

4.5 Napriek týmto zjavným výhodám akvakultúrna produkcia Európskej únie od roku 2000 stagnuje. Táto istá činnosť však zároveň zaznamenáva značný nárast v iných oblastiach sveta, ktoré vyvážajú časť svojej produkcie do Únie.

4.6 EHSV uznáva, že európska legislatíva v oblasti verejného zdravia, ochrany spotrebiteľa a životného prostredia je súčasťou základných hodnôt Európskej únie. Táto legislatíva má však značné negatívne dôsledky na výrobné náklady pre výrobcov z odvetvia akvakultúry a tieto dodatočné náklady možno len ťažko premietnuť do cien výrobkov, ktoré musia súperiť na trhu s výrobkami z dovozu, na ktoré sa takéto požiadavky nevzťahujú.

4.7 Návrh Európskej komisie, aby sa opätovne zaviedli podmienky spravodlivej hospodárskej súťaže medzi hospodárskymi subjektmi z EÚ a z tretích krajín, považuje EHSV za veľmi nedostatočný. Spoliehať sa na to, že sa táto opätovná rovnováha dosiahne len prostredníctvom opatrení na osvedčenie úrovne bezpečnosti a udržateľnosti produktov akvakultúry EÚ a poskytnutím týchto informácií spoločnosti, je jasne nepostačujúce a nenúti verejné orgány k tomu, aby od dovážaných výrobkov vyžadovali rovnaké bezpečnostné záruky ako od európskej produkcie s plnou vysledovateľnosťou „od vylovenia po stôl“.

4.8 Nerovnováha na trhu Európskej únie medzi výrobnými podmienkami pre produkty akvakultúry vyrobené v Európe a produkty vyrobené v tretích krajinách a následne vyvezené do EÚ, nie je podľa EHSV len jednoduchou otázkou informovanosti a rozhodnutia spotrebiteľov, ale je oveľa závažnejšia. Treba zohľadniť aj iné otázky, ako je zníženie nadbytočných administratívnych nákladov, prístup k pobrežiu či nedostatky systémov vysledovateľnosti.

4.9 Povinné informácie, ktoré by mali byť vždy k dispozícii spotrebiteľom na miestach predaja, sú v praxi často neúplné alebo zavádzajúce, v dôsledku čoho dochádza napríklad k zámene čerstvých európskych výrobkov za dovážané mrazené výrobky z dovozu bez toho, aby si to kupujúci uvedomovali. Táto situácia obmedzuje schopnosť spotrebiteľov nakupovať zodpovedne a zároveň ide o nespravodlivú hospodársku súťaž voči výrobcovi z EÚ.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 EHSV súhlasí s Komisiou v tom, že úzka spolupráca medzi sektorom akvakultúry a spracovateľským priemyslom môže zlepšiť tvorbu pracovných miest a zvýšiť konkurencieschopnosť oboch hospodárskych odvetví.

5.2 EHSV podporuje názor Komisie, že je potrebné zlepšiť dostupné informácie o situácii v oblasti administratívnych

postupov, pokiaľ ide o čas a náklady potrebné na udelenie licencie pre nové akvakultúrne farmy v členských štátoch.

5.3 EHSV súhlasí s Európskou komisiou, že zavedenie priestorových plánov môže v oblasti akvakultúry prispieť k zníženiu neistoty, uľahčeniu investícií, urýchleniu rozvoja podnikov a tvorbe pracovných miest.

5.4 Podľa názoru EHSV sa v oznámení Európskej komisie venuje nedostatočná pozornosť akvakultúre na pevnine, predovšetkým pokiaľ ide o priestorové plánovanie.

5.4.1 EHSV odporúča Komisii, aby sa cieľ seminára na výmenu osvedčených postupov, ktorý sa má uskutočniť v lete 2014, rozšíril a aby sa doňho zahrnulo koordinované priestorové plánovanie v riečnych oblastiach (popri námorných) s cieľom pomôcť členským štátom pri zostavovaní ich plánov.

5.5 EHSV uznáva, že je dôležité správne navrhovať a monitorovať výrobnú činnosť akvakultúry, aby sa tak mohlo predchádzať nevhodnému vplyvu na životné prostredie. Takisto sa domnieva, že sektorová správa akvakultúry musí mať ekosystémové zameranie.

5.6 EHSV uznáva, že je dôležité, aby sa rozvoj akvakultúry opieral o úzke vzťahy s výskumom a vedou.

5.7 EHSV podporuje postoj Komisie, pokiaľ ide o uznanie environmentálnych služieb poskytovaných rozsiahlou rybníčnou akvakultúrou ako príklad hospodárskej činnosti, ktorá môže byť zhodná s potrebou zachovania biotopov alebo druhov.

5.8 EHSV považuje za vhodnú iniciatívu Komisie, aby sa usmernenia, ktoré by národným a regionálnym orgánom pomohli zavádzať európsku legislatívu (napr. týkajúcu sa životného prostredia), poskytovali lepším a jednotným spôsobom.

5.9 EHSV víta úlohu Poradnej rady pre akvakultúru, ktorá podľa neho môže pomôcť dosiahnuť ciele národných strategických plánov a preveriť ich správne vykonávanie. Výbor však chce upozorniť na jej charakteristiky, ktoré sú odlišné od ostatných poradných rád: po prvé oblasť jej pôsobenia sa vzťahuje na súkromné zdroje patriace akvakultúrnym podnikom, na rozdiel od rybolovu, kde sú zásoby považované za verejné prírodné zdroje, a po druhé rozsah jej pôsobnosti nie je regionálny, ale celoeurópsky.

V Bruseli 16. októbra 2013

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE